

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר ולקחתם לכם – ה'תשל"ד

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לחג הסוכות ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת חג הסוכות הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה ולקחתם לכם שנאמר ב"ג תשרי, אור לערב חג הסוכות, ה'תשל"ד (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — שלשה מכתבים ומברק (תדפיס מכריז "אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

בשם השם, ה'תשע"ד

זאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2013 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2013

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

**בס"ד. י"ג תשרי (הילולא דכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע),
אור לערב חג הסוכות, ה'תשל"ד
(הנחה בלתי מוגה)**

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל¹. וידוע מה שהקשה על זה במדרש², ביום הראשון זה ט"ו, ואתה אומר ביום הראשון, ומתריך ע"פ משל למדינה שחייבת כו' עד שהתיר להם (המלך) הכל (שמחל על כל הענינים שהי' אפשר להיות איזו טענה על בני המדינה), באמרו, מה דאזל אזל מן הכא נחיל חושבנא, וכך ביוהכ"פ נעשים בני"י במעמד ומצב שלא שייך שהי' עליהם איזה ענין של טענה ח"ו, ומיום הכפורים עד החג כל ישראל עסוקין במצות, זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו, וביום טוב הראשון של חג כל ישראל עומדין לפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן כו', ואומר להם מה דאזל אזל מן הכא נחיל חושבנא (וזהו ביום הראשון, ראשון לחשבון). ומזה מובן, שבימים שבין יוהכ"פ לסוכות יש מעלה גם על יום הראשון, כי בימים אלו לא שייך כלל עניני חשבונות כו', כיון שברור ופשוט הדבר שבימים אלו כאו"א מבני"י עוסק ועסוק וטרוד בסוכתו או בלולבו. ויש לבאר ענינה של מצות נטילת ד' מינים, שעז"נ ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' (לאחרי ההכנה בד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות שבהם זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו).

ב) והענין בזה, דהנה ידוע מה שמבאר בעל ההילולא בהמשך וככה³ (וכן במאמרי רבותינו נשיאינו שלפנ"ז⁴, עד למאמרי סוכות שבסידור⁵ לאדמו"ר האמצעי ומאמרי סוכות של רבינו הזקן⁶), שהטעם שנבחרו ד' מינים אלו דוקא הוא, לפי שהם מובדלים מכל שאר המינים בענין האחדות. וכפי שמבאר בארוכה פרטי הדבר, שבלולב ישנו תנאי שצ"ל כפות דוקא (שזהו מש"נ כפת (תמרים) חסר כתיב, שפירושו

(5) שער הלולב בתחלתו (רסא, ג ואילך).

(6) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע'

תמו ואילך. תקע"ב ע' לה ואילך. ע' נב ואילך.

(1) אמור כג, מ.

(2) ויק"ר פ"ל, ז.

(3) תרל"ז — פרק פז ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תריב ואילך).

(4) ראה אוה"ת שמע"צ ח"ו ע' בתקמג.

כפות)⁷, שכל העלים דבוקים ואחוזים זב"ז כאילו הם אחד. וכן ענף עץ עבות, שצ"ל תלתא בחד קינא⁸, היינו, שכל השלשה (שהם רבים) גדלים בקנה אחד. וכן ערבי נחל שגדלים באחוה⁹, היינו, שכל הגידול שלהם הוא באופן של אחדות. ועאכו"כ פרי עץ הדר, שדר באילנו משנה לשנה¹⁰, שסובל ע"ע כל שינוי האוירים מד' תקופות השנה (שינויים מן הקצה אל הקצה), ויתירה מזה, כהלשון שם¹¹: וגם גדל כו' ומקבל מכל ד' האוירים תוספת צמיחה, ומוסיף עוד פרט: וכמדומה שגידולו הוא לג' שנים¹², שבג' שנים נגמר כל גידולו בשלימות כו', ונמצא שג"פ יתחדשו בו כל שינויי האוירים המתחלפים בשנה, שכל זה מורה על אחדות נפלאה ביותר, שמאחד הפכים מן הקצה אל הקצה, והאחדות היא באופן שלא זו בלבד שאינם בניגוד זל"ז, אלא אדרבה, שדוקא ע"י צירופם יחד נעשה הגידול יותר ויותר, ועד שענין זה הוא במשך ג' שנים, שהם שני חזקה¹³.

וממשיך לבאר בהמשך וככה³ (ובכ"מ) כיצד יכול להיות ענין האחדות בענינים שנמצאים בעולם שנקרא עולם הפירוד¹⁴, שזהו לפי שבד' מינים אלו ניכר יותר האין שמהוה את היש. דהנה, ענין הפירוד וההתחלקות שבעולם הוא מצד היש, שכל יש מחולק מזולתו, משא"כ מצד האין המהווה את היש, הנה לא זו בלבד שלא שייך ענין של ניגוד, אלא אין אפילו ענין של התחלקות, ועד שנעשה ביטול המציאות, כפי שמבאר שם המשל מב' שרים גדולים שמנגדים זל"ז, שבעמדם לפני המלך נעשה שלום ביניהם כאילו לא היו מנגדים כלל, והיינו לפי שמתבטלים מציאותם לגמרי, כמבואר בתורת הרב המגיד¹⁵ (והובא באגה"ק¹⁶) במארז"ל¹⁷ עה"פ¹⁸ עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש, ואין מכבין זה את זה, כיון שהקב"ה עושה שלום במרומיו, עי"ז שהמשל ופחד עמו¹⁸, שזהו הפחד מפני המלך. ומזה נמשך גם למטה, שיש מינים שהם מיוחדים משאר מינים דוגמתם בכך שבהם נראה

12) ראה פרש"י ר"ה יד, ב (ד"ה דאיך).
סוכה לה, א (ד"ה ה"ק).

13) ראה ב"ב כה, א ואילך.

14) ראה גם תניא ספל"ג.

15) ביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי ר"פ לך (ח, ג). לקו"א להרב המגיד הוספות (קה"ת, תש"צ) סג"ג. וש"נ.

16) סימן יב.

17) במדב"ר פי"ב, ח. וש"נ.

18) איוב כה, ב.

7) סוכה לב, א. שר"ע אדה"ז או"ח
סתרמ"ה ס"ג.

8) סוכה שם, ב. טושו"ע (ואדה"ז) שם
סתרמ"ו ס"ג (ס"ב).

9) ראה שבת כ, א ובפרש"י שם ד"ה
אחוונא. שם, ב ובפרש"י שם ד"ה אחוונא.

10) ראה ד"ה ויחג האסיף תשמ"ג (תורת מנחם
סה"מ תשרי ע' קעד) הערה 31.

11) סוכה לא, ב. לה, א.

12) פרק צד (סה"מ שם ע' תרכח).

לעניי בשר ענין האחדות, באופן גידולם כו', ככל פרטי הדברים הנ"ל בנוגע לד' המינים.

וזהו גם מה שע"י מצות נטילת ד' מינים נעשה ענין המשכת הדעת (כמבואר שם¹⁹ בארוכה), שהרי גם דעת הוא ענין שמביא להעדר הפירווד²⁰, ועד לקירוב, שלכן לעתיד לבוא כתיב²¹ לא ירעו ולא ישחיתו גו' כי מלאה הארץ דעה את הוי', ועד שלא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם²², והיינו, שמצד ענין הדעת באופן של שלימות, לא יהי' צורך בהחילוק דמשפיע ומקבל. ועד שמובא בהמשך וככה²³ פירוש נפלא במ"ש ולא ילמדו עוד איש את רעהו, שאין איש אלא הקב"ה²⁴, ורעהו הוא ניצוץ הנשמה שבכל אחד מישראל שהיא חלק אלקה ממעל ממש²⁵, ולעת"ל לא ילמדו עוד איש את רעהו, שלא יצטרך להיות אפילו הענין דכל בניך למודי הוי'²⁶ (שנאמר בנוגע לזמנים שלפנ"ז), שזהו הלימוד מהוי', כי כולם ידעו אותי, אותי דייקא, דהיינו עצמות ומהות, ולכן לא יהי' צורך שאיש (זה הקב"ה) ילמד את רעהו. ומבאר שם, שענין זה (שלעת"ל ידעו אותי) נעשה ע"י המשכת הדעת דעכשיו [ע"י] שבזמנים שבהם עיקר הציווי הוא על לימוד התורה וקיום המצוות ישנו לימוד התורה וקיום המצוות כדבעי], שכללות המשכה זו על כל השנה זהו ע"י ד' מינים שבלולב [שע"פ דברי המדרש² הרי היא המצוה הכללית הראשונה שבאה לאחרי התחלת העבודה בשנה החדשה, לאחרי הענין דסלחתי כדברך שביהכ"פ²⁷].

ג) **והנה** נוסף על ענין האחדות שישנו בכל א' מד' המינים בפני עצמו, ישנה גם האחדות שנעשית ע"י קיום המצוה ולקחתם לכם גו', שכל ד' המינים נעשים ענין אחד, מצוה אחת. וע"י נעשה גם ענין האחדות בין כל הסוגים שבבנ"י, כידוע שד' המינים הם גם בדוגמת ד' הסוגים שישנם בישראל²⁸, החל מהסוג שדומה לאתרוג (שנקרא פרי עץ

23) פרק צג (סה"מ שם ע' תרכו).
 24) סוטה מב, ב.
 25) תניא רפ"ב.
 26) ישע"י נד, יג.
 27) ראה לקו"ש חכ"ד ע' 570 הערה 10.
 וש"נ.
 28) ויק"ר פ"ל, יב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1159 ואילך.

19) פרק פד ואילך (סה"מ שם ע' תרו ואילך).
 20) ראה שם פרק צד (סה"מ שם ע' תרכח).
 21) ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם הל' תשובה ספ"ט וסוף הל' מלכים.
 22) ירמ"י לא, לג. וראה רמב"ם הל' תשובה שם.

הדר, וממנו למדים ענין ההדר על כל שאר המינים²⁹), שיש בו טעם ויש בו ריח, דקאי על אלו שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים, ועד"ז בשאר הסוגים כו'. ואחדות זו שנעשית ע"י מצות נטילת ד' מינים גשמיים היא בהוספה על כללות ענין האחדות שנעשית ע"י ענין האהבה, כמבואר בתניא פרק לב, שע"י קיום מצות ואהבת לרעך כמוך³⁰ [שקשורה עם הענין דואהבת את הוי' אלקיך³¹], כידוע תורת כ"ק אדמו"ר הזקן שנאמרה כמ"פ ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר³²] נעשית אחדות אמיתית בין כל הסוגים שבבנ"י, מהקצה הכי עליון עד למטה מטה.

ד) **ויובן** ע"פ המבואר בארוכה בסה"מ תר"ל³³ בענין ואהבת את הוי' אלקיך (ובדוגמת זה יובן גם בנוגע להענין דואהבת לרעך כמוך), כידוע³⁴ שיש שני פירושים בתיבת ואהבת, פירוש הא', ואהבת לשון ציווי, ופירוש הב' הוא לשון הבטחה. ומזה מובן, שבציווי ואהבת נכללים ב' אהבות, אהבה הא' שעלי' שייך לומר ציווי, ואהבה הב' שלא שייך לומר עלי' ציווי, אלא רק הבטחה.

ובהקדם תורת הרב המגיד³⁵ (שהשנה היא שנת המאטים להסתלקות-הילולא שלו) בבאור השאלה איך שייך ציווי על אהבה, שהציווי הוא על ההתבוננות שמביאה לידי אהבה, ועל התבוננות, שהו"ע שבשכל, שייך ציווי, ועי"ז שמקיים את הציווי ומתבונן בדברים המביאים לידי אהבה, אזי בא לידי ואהבת את הוי' אלקיך (ובדוגמת זה מובן גם בנוגע לציווי ואהבת לרעך כמוך). וזוהי האהבה הא' ששייך לומר עלי' ציווי (על ההתבוננות), היינו, אהבה שיכולים לבוא אלי' ע"י התבוננות³⁶. וזוהי כללות העבודה כפי שהיא מצד נפש האלקית. אך ישנו אופן נעלה יותר בענין האהבה, שאין יכולים לבוא אלי' ע"י התבוננות³⁶, שזוהי עיקר האהבה כפי שהיא בפרשה ראשונה דק"ש, באופן דבכל מאדך³¹, למעלה ממדידה והגבלה³⁷. וכיון שכללות הענין דלמעלה ממדידה והגבלה שייך לעולם התהו, הנה בשביל זה יש צורך בעבודה בבירור נפש הבהמית.

29) ראה סוכה לא, א.
 30) קדושים יט, יח.
 31) ואתחנן ו, ה.
 32) ראה קונטרס אהבת ישראל בתחלתו, וש"נ.
 33) ע' קמ ואילך. ס"ע קמח ואילך (נדפס לראשונה בסוף שנת תשל"ג).
 34) תו"א תשא פו, ג ואילך. לקו"ת דרושים לסוכות פ, סע"ד.
 35) ראה לקו"א להרב המגיד הוספות (קה"ת, תש"ע) סכ"ו ואילך. וש"נ. ספר הערכים חב"ד ח"א ערך אהבת ה' בתחלתו (ע' רסו ואילך). וש"נ.
 36) ראה סה"מ תר"ל ס"ע קמח.
 37) ראה תו"א מקץ לט, ג ואילך. וראה ספר הערכים שם ע' תכו ואילך. וש"נ.

והענין בזה, דהנה החילוק בין העבודה שמצד נה"א לעבודה דבירור נה"ב הוא בדוגמת החילוק בין עולם התיקון לעולם התהו, שעל עולם התיקון נאמר הלשון אורות מועטים וכלים מרובים, ועל עולם התהו נאמר הלשון אורות מרובים וכלים מועטים. ומבאר במאמר³⁸, שהפי' שבעולם התהו הי' ריבוי האור היינו שהאיר האור בעצם בלתי בחי' הכלים, ואף שהי' מיעוט הכלים גם בעולם התהו [שהרי כל אור, כדי שיפעל איזה פעולה, ה"ה צריך לכלים], אך הכלים היו בבחי' מיעוט, בחי' טפל ובטל, ועיקר הי' מאיר מבחי' האור בעצם [שזהו האור כמו שהוא]. אבל בתיקון ה"ז בסדר הפוך, שהאורות הם מועטים, פי' שעיקר האור שמאיר הוא מבחי' הכלים, כי, אע"פ שאור וגילוי הוא מבחי' האור ולא מהכלי, הנה האורות דתיקון הם מועטים ובטלים אל הכלים, ולכן נמשך האור והגילוי כפי שהוא מצד הכלי, וכמו אור השמש כפי שמאיר ע"י הנרתק, חמה בנרתקה³⁹. ומזה מובן גם בנוגע לחילוק בין העבודה שמצד נה"א לעבודה שמצד בירור נה"ב, שנה"א עיקר עבודתה היא באהבה שבאה ע"י התבוננות, וכל אהבה שבאה ע"י התבוננות היא לפי ההתבוננות ובמילא ה"ה במדידה והגבלה, והיינו לפי ששרשה מעולם התיקון, ששם נמשך האור והגילוי כפי שהוא מצד הכלי, והרי כללות ענין המדידה וההגבלה הוא מצד הכלי. אך יש אהבה שלמעלה ממדידה והגבלה, והיינו, שעם היותה בכלל שבע מדות (שהמדות בעצם הם גבול), ה"ה למעלה ממדידה והגבלה, והיינו, שאפילו כאשר התחלתה היא ע"י התבוננות, הרי לאח"ז גדלה האהבה יותר מההתבוננות שהביאה לידי האהבה, ועד שלפעמים אין צורך כלל בהתבוננות, ועכ"פ אין ההתבוננות מועילה שתהי' אהבה למעלה ממדידה והגבלה (בכל מאדך), אלא יש צורך בעבודה הקשורה עם ענין הגשם, מציאות יש, שזוהי העבודה הקשורה עם נה"ב, שבהם דוקא ישנו המוצא פי הוי' מעולם התהו⁴⁰, שאפילו כפי שבא למטה ע"י שבירה ונפילה כו', יש בו הענין דאורות מרובים ואילו הכלי הוא באופן מועט, ולכן עי"ז שנה"א מתאחדת עם נה"ב לבררה ולהעלותה למקורה ושרשה בעולם התהו, אזי באים לאהבה שלמעלה ממדידה והגבלה, שעז"נ ואהבת מלשון הבטחה, והיינו, שאין זו אהבה שיכולה לבוא מצד התבוננות, איזו התבוננות שתהי', אפילו התבוננות נעלית ביותר, אלא זוהי אהבה שעלי' שייך רק ענין של הבטחה.

(40) לקו"ת אמור לח, ג. ובכ"מ.

(38) סה"מ שם (ע' קנ).

(39) ע"פ לשון חז"ל — נדרים ח, ב.

וכמו שענין ההילוך (בלי גבול)⁴¹ נעשה דוקא ע"י ירידת הנשמה למטה, שהרי קודם הירידה למטה היתה הנשמה בבחי' עמידה, כמ"ש⁴² חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, משא"כ ע"י הירידה למטה נעשית בבחי' מהלך, כי ע"י העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות בעוה"ז הגשמי דוקא, מתגלים אצלו האורות כפי שהם אורות מרובים, שהם האורות דתהו כפי שמקשרים אותם עם העבודה דתיקון.

(ה) **ועפ"ז** יובן גם בנוגע לנטילת ד' מינים, שאע"פ שכבר היתה העבודה הרוחנית שביוהכ"פ ובימים שלפנ"ז, מ"מ, כדי שתהי' שלימות הענינים למטה, צ"ל לאח"ז הענין דולקחתם לכם ביום הראשון גו' [לאחרי ההכנה בד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות, שבהם זה עוסק בסוכתו וזה עוסק בלולבו (שהרי נטילת ד' מינים קשורה עם ענין הסוכה, כמבואר בכ"מ⁴³)] — ד' מינים הקשורים עם גשמיות העולם דוקא. והיינו, שאע"פ שהענין דעוסק בסוכתו קשור עם ענין הקטורת⁴⁴, שזוהי עבודה הכי נעלית ברוחניות, בקדש הקדשים, וביוהכ"פ, וע"י כהן גדול, שזוהי תכלית הקדושה במקום (עולם) וזמן (שנה) ובנפש⁴⁵, מ"מ, כדי שתהי' ההמשכה למטה — תחילה באופן מקיף, זה עוסק בסוכתו, ואח"כ באופן פנימי, זה עוסק בלולבו — ה"ז ע"י ולקחתם לכם ביום הראשון גו', ד' מינים גשמיים דוקא.

(ו) **ובזה** יובן גם מ"ש⁴⁶ הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו, וידוע הדיוק בזה (במאמרי אדמו"ר הזקן ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו שלאחריו⁴⁷), מהו קשר הענינים דכיון שגבר עלינו חסדו, לכן הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים. אך הענין הוא, דהנה, ענינו של חג הסוכות [לאחרי ההכנה מצד למטה בד'

45 ראה ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח. ד"ה ולקחתם לכם תשל"ט (תו"מ סה"מ שם ע' קלז ואילך. ע' קמט ואילך).

46 תהלים קיז, א"ב.

47 ראה ד"ה הללו את ה' גו' במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רפה ואילך. ועם הוספות כו' — אוה"ת סוכות ע' א'תשנה ואילך. ד"ה הנ"ל עת"ר (סה"מ עת"ר ע' שלג). תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' כב ואילך. ע' כט ואילך). תשל"א (תו"מ סה"מ שם ע' קפו ואילך).

41 ראה סה"מ שם (ע' קנא): "ואהבת לשון הבטחה, שכאשר תבררו הנה"ב תגיעו לבחי' הילוך בלי גבול, ואז יהי' האהבה ג"כ בלי גבול, שהיא אהבת בכל מאדך כו'".

42 מלכים"א יז, א. וראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). ובכ"מ.

43 ראה לקו"ש חכ"ב ע' 124 ואילך. וש"נ.

44 המשך וככה הנ"ל פרק פד (סה"מ שם ע' תרכו). וראה ד"ה בסוכות תשבו תשמ"א (תו"מ סה"מ תשרי ע' קסג. וש"נ).

ימים שבין יוהכ"פ לסוכות] שבו מקריבים שבעים פרים⁴⁸, ועי"ז פועלים על השבעים שרים שלמעלה, ובמילא גם על השבעים אומות כפי שהם למטה, והיינו, שכאשר צבא המרום במרום⁴⁹ נעשים משועבדים להתנהג ע"פ פעולת בני" בהקרבת קרבנות החג באופן דפוחת והולך⁵⁰, הנה בדרך ממילא נעשה כן למטה בנוגע לכל שבעים האומות, ולכן הנה לא זו בלבד שאינם מנגדים ח"ו לישראל, אלא אדרבה כו', וכמארז"ל⁵¹ אילו היו אומות העולם יודעים [כפי שיודעים השרים שלמעלה מה שנפעל אצל אוה"ע ע"י הקרבת שבעים הפרים בחג הסוכות] מה הי' המקדש יפה להם, קסטריות היו מקיפים אותו כו', שהיו מגינים על ביהמ"ק (ובדוגמא לזה — בנוגע לביהמ"ק הרוחני). ולכן, הללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים, בדוגמת מ"ש לעתיד לבוא אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד⁵². ואז נעשה הענין דגבר עלינו חסדו, כי הקרבת ע' פרים כנגד ע' אומות העולם (שעל ידה נעשה הענין דהללו את הוי' כל גוים גו') קשורה עם בירור הניצוצות שנפלו מבחי' ו' מלכין דתהו, שרש ע' האומות, שע"ז מקבלים בני" האורות דתהו שמבררים אותם מהנפילה והשבירה כו', ולכן הרי זה באופן של גבר (עלינו חסדו), למעלה ממדידה והגבלה.

ז) **והנה** ידוע שכל הענינים שיהיו בגילוי לעתיד לבוא — בקרוב ממש כביאת משיח צדקנו — הרי הם תלויים במעשינו ועבודתינו⁵³ במשך שית אלפי שנין דהוי עלמא⁵⁴, ובמיוחד בזמן הגלות, ובמיוחד יותר בעקבתא דמשיחא, שאז יש נתינת כח מלמעלה לסיים את ה"מצוה" דעבודת הבירורים, ותהי' המצוה נקראת על שם הגומרה⁵⁵, על שם דרא דעקבתא דמשיחא, שמבררים את הפכים קטנים שנשאר עדיין לבררם. וע"פ המבואר בהמשך וככה⁵⁶ החידוש דלעת"ל, שאז יקויים היעוד ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר⁵⁷, שדוקא בשר הגוף, יש הגשמי, יראה כבוד הוי', הרי מוכן, שכן הוא גם בנוגע לענין דהללו את הוי' כל גוים וגו' (שהוא בדוגמא והכנה למש"נ לעת"ל אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד) שבחג הסוכות, שענין זה צ"ל באופן שרואים זאת בפועל עד לעיני בשר. וענין זה מתחיל כבר ע"י ההכנה מצד העבודה דלמטה בד'

53) ראה תניא רפל"ז.	48) סוכה נה, ב. ועוד.
54) ר"ה לא, א. וש"נ.	49) ישע"י כד, כא.
55) ראה פרש"י עקב ח, א. ועוד.	50) ראה שבת כא, ב. סוכה מז, א.
56) פרק צב (סה"מ שם ע' תרכג ואילך).	51) במדב"ר פ"א, ג. וש"נ.
57) ישע"י מ, ה.	52) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הלי' מלכים ספ"א.

הימים שבין יוהכ"פ לסוכות (שהם כנגד ד' אותיות שם הוי' דלעילא⁵⁸ שלמעלה מכל מדידה והגבלה), עי"ז שבנ"י טרודים (צוטרָאָגן) בהכנות לחג הסוכות באופן שזה עוסק בסוכתו וזה עוסק בלולבו (שבכללות הם שני סוגי מצוות ופעולות דמקיפים ופנימיים), ועי"ז פועלים שבד' ימים אלו יהי' כבר הענין דהללו את הוי' כל גוים שבחווהו כל האומים אצל שרי מעלה, ובדרך ממילא יהי' כן גם למטה, שאוה"ע נעשים בטל ומבוטל לגבי אלקות, ולגבי אלו שנאמר עליהם בנים אתם להוי' אלקיכם⁵⁹ ובני בכורי ישראל⁶⁰, ולכן מקיפים כל עניני טוב וקדושה לשמרם כו', כיון שמרגישים זאת, שהרי בין אם הם יודעים או לא יודעים כו', הנה השר שלמעלה יודע זאת, ולכן הרי זה פועל גם למטה הענין דהללו ושבחווהו בנוגע לאלקות ועד"ז בנוגע לבנ"י. ועד להענין דגבר עלינו חסדו ואמת הוי' לעולם, בקרוב ממש כפשוטו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(59) פ' ראה יד, א.
(60) שמות ד, כב.

(58) ראה סה"מ תרח"ץ ע' סז. סה"ש
ה'שי"ת ע' 346. וש"נ.

הוספה

[הישי"ת]

[1] כי בד' מינים רמוז השם (ת"ז הק' בתחלתה).

[2] פרדס שלי"א פ"ה.

*

[עוד י"ל עפמ"ש בשד"ח פאת אס"ד אישות יא מירוש'].

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבו של מוה"ר ישעי' הלוי הורוויץ — בו שקיל וטרי בתוכן אגרת רבינו אליו מכ"ו מ"ח תש"י (אג"ק ח"ג אגרת תקמז), ובסופו רושם מספר הערות שנתעוררו אצלו בזהר ובתניא. — על כמה מהערותיו אלו ענה רבינו בשולי המכתבים כלליים-פרטיים שנשלחו אליו, ונדפסו באג"ק שם אגרות תקעו (כ"ו אדר תש"י; ובסיומה: "על שאר הערותיו — במכתבי הבאים בל"נ"); תקפה (אח"ד ניסן ה'תש"י); תרב (פסח שני תש"י), וכאן באו המענות שלא נכללו שם. — אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתנח, ובהנסמן בהערות שם.

[1] כי בד' מינים כו': במכתבו: "בןזוה"ק פ' שלח] דף קע"ה: לולב וערבה תשמישי קדושה יותר מציצית*. צ"ל מדוע. ואפ"ל משום דאומרים עליהם הלל, משא"כ פ' ציצית אומרים רק משום זכרון יצי"מ. — וע"ז כותב רבינו (כפנים), שכיון ש"בד' מינים רמוז השם" (אף שאינו "רשימין בכתובה" — ראה בשוה"ג) לכן קס"ד שיהו נחשבים כתשמישי קדושה שאינן נזרקין. וכ"ה בכמה ממפרשי הזהר שם.

ת"ז הק' בתחלתה: ב, ב. וראה פע"ח שער הלולב פ"א ואילך. ובכ"מ.

[2] פרדס של"א פ"ה: במכתבו: "בתניא פל"ח אמרו תפלה וכו' בלא כונה כגוף בלא נשמה. ובשל"ה ריש ענין חנוכה כ' זה בשם אמרו חכמים. חפשי מאמר חז"ל הלזה ולא מצאתיו רק בחובת הלבבות שער חשבון הנפש פ"ג דומה לזה. יע"ש. — בפרדס שם (ספ"ה): "כאמרו תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה". וראה גם סה"מ תרמ"א ע' עדר הערה 31. וש"נ.

[עוד י"ל . . מירוש']: הבא להלן (שנרשם בדיו שונה) הוא "הוספה לאחר זמן" להמענה אליו שנדפס באג"ק שם אגרת תרב; ושם: "ומה שהעיר במכתבו הקודם בזו"ג (קמח, א) דמשה קיים פו"ר — דה"ז הוי כב"ש (יבמות פ"ו מ"ו) וכ"ש במקום ב"ה אינה משנה . . . וי"ל בשתים כו"; וע"ז כותב רבינו (כפנים), ש"נוד י"ל עפמ"ש בשד"ח פאת אס"ד אישות יא" (בהוצאת

*) במגילה כו, ב: "ת"ר תשמישי מצוה נזרקין תשמישי קדושה נגזין, ואלו הן תשמישי מצוה סוכה לולב שופר וציצית כו". ובז"ג שם (ובנצוצי אורות): "ותנינן תשמישי מצוה נזרקין. ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה אינן אמאי נזרקין. אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתובה דשמא קדישא (פירוש דתשמישי קדושה הרשומין בכתב נגזין) ושאינן רשומין בכתב כגון לולב וערבה נזרקין".

ב

בי"ה, יו"ד תמוז תשי"ט

ברוקלין

מר ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השני, בו כותב ר"פ מאשר עבר עליו ועל בי"ב שי,
ואשר לפ"ד ערום עומד וכו',

והנה ידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נשיא
ישראל, אשר איסור לשון הרע, הוא לא רק בהנוגע לאחרים אלא גם בהנוגע
לעצמו, וכשם שאדם צריך לדעת חסרונות עצמו כן צריך לדעת מעלות עצמו,
ובפרט שהרי רואים בפועל שהוא אחד מתכסיסי יצר הרע להפיל את האדם
בדרגא של נפילת רוח ועד כדי יאוש, ואחרי כן מתחיל לפתותו, כיון שנפל
ממדרגתו, אין להשתדל ולהתאמץ בעבודת השם, כיון שערום הוא וכו' ואין
תקוה ח"ו, וכנראה מסגנון מכתבו האריכות בזה אך למותר, ולא באתי אלא
לעוררו על הנ"ל ובודאי ירחיב הביאור לעצמו וישלול בהחלט גישה האמורה
וכו', אלא אדרבה מתוך שמחה וטוב לבב, ירבה בלימוד תורתנו הק' וקיום
מצותי ובכלל גדול בכל דרכיך דעהו, ואז יצא מהענינים בלתי רצויים ויעלה
מעלה מעלה, ומובן וגם פשוט שבכל הנ"ל אין כל סתירה לחרטה על העבר
הענינים בלתי רצויים וכמבואר בספר תניא קדישא באגרת התשובה ובכ"מ,
כמצוין במפתח הענינים בסוף ספר תניא קדישא.

קה"ת — כרך ח א'תשלה, ג) — שם מעתיק מה ש"השיב לי ידידי הגאון מאיר דן אבד"ק
ווארטא יצ"ו, ובסוף דבריו: "ומה שהיקשה כתר"ה דב"ש במקום בי"ה אינה משנה, תמהני
על כתיב"ר שלא זכר את דברי הירושלמי** הובא ברשב"א שם*** דבית הלל מודים לב"ש
כו".

ב

הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר . . איסור לשון הרע . . גם בהנוגע לעצמו: ראה גם אג"ק חט"ו אגרת
ה'שנה (ע' ל); ח"כ אגרת ז'תנט, ובהנסמן בהערות שם.
וכשם שאדם צריך לדעת חסרונות עצמו כן צריך לדעת מעלות עצמו: ראה סה"ש תרפ"ז ע'
114. "היום יום" כו חשוך. ועוד. וראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תשעה (ס"ג). ח"י"ו אגרת ו'ריט.
ח"י"ח אגרת ו'תתלה. ו'תתקנח; ח"כ אגרת ז'תנט; חכ"ח אגרת י'תתקיא, ובהנסמן בהערות שם.
ובכלל גדול בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו. ברכות סג, א ("שכל גופי תורה תלוין בה"). וראה
רמב"ם ה'ל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א. שו"ע אדה"ז שם סקנ"ו ס"ב.

** יבמות פ"ו ה"ו.

*** יבמות טא, ב (ד"ה ובי"ה ילפי מבריתו של עולם).

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המזוזות בדירתם שתהיינה כולן כשרות כדון, וכן אשר זוגתו תחיי תשמור על מנהגן הטוב של בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

וכן אשר ישמור על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, אשר שמענו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע אשר שוים הם לכל נפש וסגולה לכמה ענינים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ג

בי"ה, ט"ו כסלו תשכ"ב

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרב גרשון שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מח' כסלו, בו כותב ראשי פרקים מאשר עבר עליו והענינים במ עוסק עתה.

והתקוה חזקה, אף שאינו מזכיר עדי"ז בפירוש, שבכל מקום שידו מגעת ובעיקר במקום דירתו, מנהל תעמולה לקיום מצות מעשיות בפועל בחיי היום יומים, שהרי סו"ס הוא העיקר וכמה שכתוב את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, וכסדר קבלת התורה בהקדמת נעשה לנשמע דוקא, ובפרט שבשנים האחרונות ניכרת התעוררות וצמאון בתוככי הנוער והצעירים לחפש את האמת, אף שלפעמים תכופות, אינם יודעים מקומו.

ואשרי חלקו של כל אחד המעמידים על חלקם היפה, שהם מאמינים בני מאמינים וכדרשת חז"ל על זה ובהדגשה ובהארה בתוככי תורת החסידות,

ג

הרב גרשון: טשמן, היילאנד פארק (ג.ד.ז).

וכמה שכתוב את האלקים ירא . . כל האדם: קהלת יב, יג.

בהקדמת נעשה לנשמע דוקא: שבת פח, א.

מאמינים בני מאמינים וכדרשת חז"ל על זה: שם צז, א.

וכמובלט בפתגם הידוע של רבנו הזקן, בעל התניא – פוסק בנסתר דתורה – והשולחן ערוך – פוסק בנגלה דתורה – "אָ איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אָפגעריסען פון אלקות" ואין יוצא מכלל זה, אף שאצל כמה וכמה מכוסה אמת זו בכמה עניינים צדדים, ורק בהזדמנות ובמקרה יוצא מן הכלל מתגלה האמת בכל תוקפו ואורו.

והרי זה מתפקיד כל מי שחונן בהשפעה על הזולת לעזור לכל אחד ואחת למצוא האמת שבנשמתו פנימה.

והודיענו חכמנו ז"ל, חזקה לתעמולה – בענייני תורה ומצות – שאינה חוזרת ריקם.

בטח יודע מפרשת החג יט' כסלו, ומצו"פ חוברת בה מדובר בענין זה. בברכה לבשו"ט בכל האמור.

נ.ב. לכתבו אודות ראיון לדבר פא"פ – נמסר זה להמזכירות ויבואו אתו בדברים בימים הקרובים.

בפתגם הידוע של רבנו הזקן . . אָ איד ניט ער וויל כו': אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ד אגרת א'מד (ע' שפד – נעתק ב"היום יום" כה תמוז). א'קטו (ע' תקמוז – נעתק ב"היום יום" כא סיון).

והודיענו חכמנו ז"ל, חזקה לתעמולה . . שאינה חוזרת ריקם: ראה אג"ק שם ח"ב אגרת תסו (ע' רכו). ח"ד אגרת תתקסו (ע' רד – נעתק ב"היום יום" יב תשרי). ובכ"מ.

**ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בירושלים עיה"ק ת"ו
להתוועדות הכללית – חול המועד סוכות, ה'תש"כ**

יהי רצון שיתלהבו וגם ילהיבו כל הארבע סוגים דבני ישראל לעשות רצונו בלבב שלם כמצוה בתורתנו תורת חיים מתוך שמחה וטוב לבב וחדורים אור ומאור תורת נשיאינו הבעל ש"ט מיוסדה על האחדות דאהבת השם התורה וישראל ויפוצו מעינותיו חוצה באופן דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ויקויים בקרוב היעוד דייתי מלכא משיחא. בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור וברכת זמן שמחתנו חבור שמחת השם במעשיו וישראל בעושיו כביאור רבנו הזקן

מנחם שניאורסאהן

הארבע סוגים דבני ישראל: ראה ויק"ר פ"ל, יב.
דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה: ויצא כח, יד.
שמחת השם במעשיו: ע"פ תהלים קד, לא.
וישראל בעושיו: שם קמט, ב.
כביאור רבנו הזקן: לקו"ת שמע"צ ד"ה ה' לי בעוזרי פ"ג (פח, ד ואילך).

נדפס על ידי הרוצה בעילום שמו
לזכותו ולזכות בני ביתו שיחיו
ולראות נחת יהודי־חסידותי מכל יוצאי חלציהם
ומילוי משאלות לבבם לטובה ולברכה בגו"ר
מתוך הצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו